

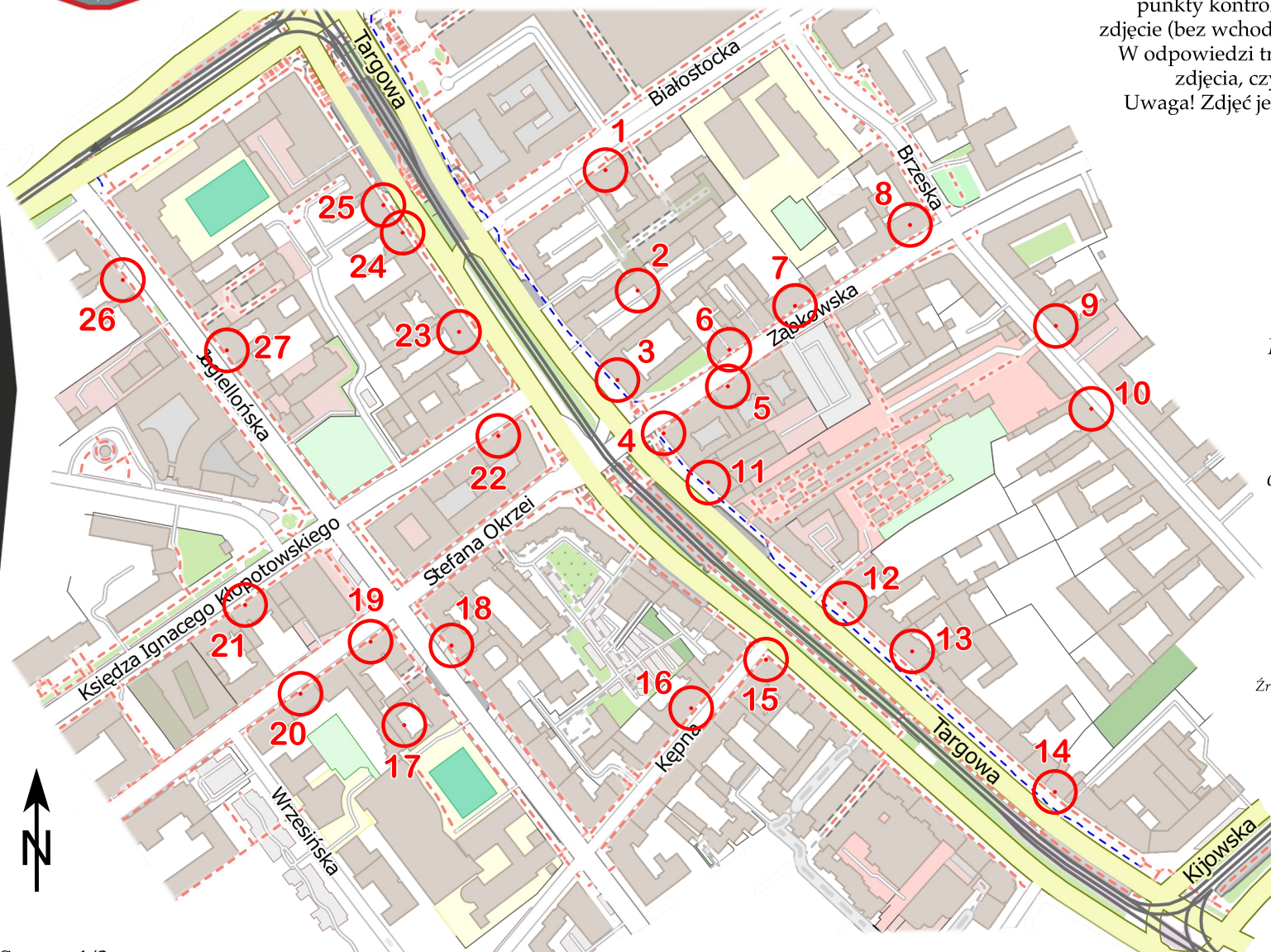

Warszawa - Stara Praga

Magiczne kamienice

6/VI/24

Na fragmencie planu Starej Pragi zaznaczono punkty kontrolne (PK). Do każdego z nich wykonano zdjęcie (bez wchodzenia na podwórza, ale czasem zza szyby). W odpowiedzi trzeba podać współrzędne dopasowanego zdjęcia, czyli literę z kolumny i numer rzędu. Uwaga! Zdjęć jest więcej, należy wybrać tylko właściwe.

Pierwszą rzeczą na jaką zwraca się uwagę na Pradze jest wygląd kamienic. Część z nich została zbudowana jeszcze w latach międzywojennych. Kamienice są w różnym stanie. Niektóre wyglądają opłakanie, część opustoszała i pozostaje niedostępna, inne podlegają renowacji. Na pierwszy rzut oka większość ceglanych kamienic jest do siebie bardzo podobna, choć w prawie każdym przypadku można doszukać się różnic w ich drobnym ozdobienu. Bardzo wyraźnie odróżniają się natomiast te należące kiedyś do bogatych rodzin. Wiele kamienic posiada podwórka, nie byłyby one różne od dziedzińców kamienic z innych warszawskich osiedli, gdyby nie maryjne kapliczki, które po tej stronie Wisły przetrwały wojnę.

Źródło: <https://paragonzpodrozy.pl/16404/praga-polnoc-ciekawe-miejscal>

Długość trasy: 3 km
Do potwierdzenia: 27 PK

Źródło mapy: © autorzy OpenStreetMap
Opracowanie trasy, zdjęcia: Małgorzata Grudzińska
Opracowanie graficzne: Barbara Szymt

Aktualność: lipiec 2024 r.
Wersja: 1.0.

Turystyczno-Rekreacyjna Impreza na Orientację (6/W/24)

1.	Białostocka 4 – zabytkowa kamienica Cymermanów wzniesiona w latach 1910-1913, przerobiona w latach 20. na potrzeby szkoły krawiectwa i bielizniarstwa dla panien. Po wojnie była tu Państwowa Szkoła Zawodowa Specjalna. W 1984 r. gmach przekazano Polskiemu Związkowi Głuchych, ma tu siedzibę Oddział Wojewódzki i Społeczne LO nr 3.
2.	Targowa 64 – kamienica z ok. 1885 r. Wcześniej pod tym adresem przez wiele lat mieściła się jedna z najstarszych bożnic na Pradze. Po powstaniu kamienicy w jednym z przebudowanych lokali na pierwszym piętrze urządzono dom modlitwy dla około stu wiernych. Ściany i sufit ozdobione były pięknymi malowidłami. Nic z tego się nie zachowało.
3.	Targowa 62 – zabytkowa kamienica wzniesiona około 1892 r. w stylu eklektycznym dla Hersza Gruenberga. W latach 60. XX w. przeprowadzono remont elewacji i balkonów pozbawiając kamienicę pierwotnego wyglądu.
4.	Ząbkowska 2 – narożna kamienica Szeina i Tychonńskiego z 1914 r. Ma wieżycę z kopułą i iglicą, dzięki której jest jedną z najbardziej rozpoznawalnych na Pradze. W 2002 r. wyremontowana, kulę wieńczącą iglicę zastąpiono kopią, a oryginał przekazano do Muzeum Historycznego M. St. Warszawy.
5.	Ząbkowska 4 – kamienica wzniesiona ok. 1914 r., wyremontowana w 2005 r. (fasadę ozdobiono nowymi detalami).
6.	Ząbkowska 3 – zabytkowa kamienica Władysława Sikorskiego z lat z lat 1890-1891 (dwie tablice na ścianie frontowej).
7.	Ząbkowska 7 – zabytkowa kamienica Szmula Kaliny z lat 1879-1880 (tablica MSI).
8.	Ząbkowska 13 – zabytkowa kamienica Róży Kwiatkowskiej z lat 1868-1870 (tablica MSI). (Koniecznie trzeba obejrzeć dwa zabytkowe budynki z tablicami MSI w pobliżu: kamienicę z nr 11 oraz z nr 14 - najstarszy murowany dom na ulicy, tu za szklanymi drzwiami wejściowymi można zobaczyć oryginalne, drewniane wrota.)
9.	Brzeska 18 – zabytkowa kamienica Menahema Rothlewiego z 1914 r. (informacje na tabliczce przy bramie).
10.	Brzeska 21 – kamienica wzniesiona około 1890 r. Na elewacji zachowany napis "Krawiec męski" namalowany przez Mordkę Rubinsztajna jako przedwojenna reklama zakładu Moszka Szatza. (Warto zwrócić uwagę na tablicę na budynku nr 19, upamiętniającą zatrzymanie przez Niemców ppłk. Zygmunta Rylskiego ps. „Hańcza”.)
11.	Targowa 56 – kamienica z 1867 r. Karola Juliusza Mintera (tablica MSI). Po przebudowie od 2016 r. jest tu Centrum Kreatywności (wnętrza zmienione). (W sąsiedztwie zespół kamienic nr 50/52, siedziba Muzeum Pragi, informacje na tablicy MSI.)
12.	Targowa 48 – zabytkowa kamienica z ok. 1910 r. (tablica MSI).
13.	Targowa 44 – kamienica wzniesiona ok. 1913 r., najprawdopodobniej dla rodziny Kosanowiczów. Była jedną z bardziej eleganckich w okolicy. Bogato zdobiona elewacja łączyła elementy wczesnego modernizmu, renesansu, późnego baroku i wczesnego klasycyzmu. W latach 30. XX w. mieszkał w niej Ferdynand Goetel, prozaik i dziennikarz. Na organizowanych przez niego przyjęciach bawiła się elita warszawska. W latach 60. w trakcie remontu elewacji zniszczono jej wystrój.
14.	Targowa 32 – kamienica wzniesiona w 1914 r. dla Abrama Hamburgera. W 2019 roku przeprowadzono remont elewacji.
15.	Targowa 41- kamienica Wolfa Welta powstała w 1913 r. w stylu secesyjnym, ale jej elewacje otrzymały wystrój neobarokowy, który na wysokości parteru został zniszczony w trakcie przebudowy lokali handlowych. W przejeździe bramnym znajdują się kafle z pejzażami wiejskimi z czterech pór roku – warto spojrzeć choćby przez szybę.
16.	Kępną 15 – kamienica wzniesiona w stylu eklektyzmu w końcu XIX w. dla kierownika zakładów emalierskich Ludwika Manitusa, o zawodzie właściciela świadczą młoty i obcęgi w dekoracji nad gzymsem.
17.	Jagiellońska 9 - czyszówka wzniesiona dla księcia Bronisława Massalskiego ok. 1910 r.
18.	Jagiellońska 22 – wczesnomodernistyczna kamienica Chaima Herkowicza i Perlii Grinber z 1912 r.
19.	Okrzei 26 zabytkowa narożna kamienica z początku XX w., wzniesiona dla księcia Bronisława Massalskiego, zwana „Domem pod Sowami”. Była bardziej nowoczesna i wielkowiejska niż pozostałe praskie domy (od początku bieżąca zimna i ciepła woda). Wyróżnia się półokrągłym wykuszem w kształcie baszty na narożniku oraz ozdobami elewacji. Podczas rewitalizacji w XXI w. nadbudowano piętro. Jest uważana za najpiękniejszą kamienicę Pragi.
20.	Okrzei 22- kamienica wzniesiona w 1921 r. Przed wybuchem wojny należała do Dworji Jakubowskiej i Miriam Wajsman. Ok. 2007 r. przeszła gruntowny remont, wyburzono wtedy oficyny. Na podwórku murowana kapliczka z figurą MB.
21.	Kłopotowskiego 30 – zabytkowa kamienica wybudowana w 1890 r. dla Juliana Różyckiego, warszawskiego farmaceuty, właściciela kilku aptek, działacza społecznego, założyciela słynnego bazaru. Gruntowny remont zakończono w 2021 r.
22.	Kłopotowskiego 38 - zabytkowa trzyfrontowa kamienica z 1910 r., wzniesiona dla rodziny Izraela Halbera w stylu secesji z imponującą owalną klatką schodową, wyjątkową w skali Warszawy. Efektowna fasada od ulicy Targowej, bogato zdobiona secesyjnymi motywami roślinnymi, zdecydowanie wyróżnia kamienicę spośród skromniejszych innych domów.
23.	Targowa 61 – kamienica wybudowana na początku XX w. dla Samuela Bergsona. Przed II wojną światową funkcjonował tam Praski Dom Towarowy należący do Seweryna Kempfi, który importował towary kolonialne i spożywcze (m. in. herbatę). W bramie zachowany do dziś powojenny, ale już historyczny spis lokatorów. W podwórzu figura Jezusa.
24.	Targowa 67 – kamienica wzniesiona na przełomie XIX i XX w. z oryginalną, ceramiczną okładziną na fasadzie.
25.	Targowa 69 – zabytkowa kamienica wzniesiona w 1884 r. W latach 90. XX w. nadbudowana, nie odtworzono balkonów.
26.	Jagiellońska 27 – zabytkowa kamienica eklektyczna z lat 1913-1914 braci Ludwika i Gustawa Ahrens. Mieszkał tu Stefan Kiedrzyński (1888-1943) – pisarz.
27.	Jagiellońska 32 – kamienica Jana i Adeli Sternów z początku XX w., zmodernizowana w latach 2014- 2015, pozbawiona elementów fasady, odtworzono bramę pozostawiając oryginalne okucia.

Turystyczno-Rekreacyjna Impreza na Orientację (6/W/24)

	A	B	C	D
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				

Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/67 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46 (ogólne rozporządzenie o ochronie danych, tzw. RODO), przesyłający wyraża zgodę na publikację na stronie internetowej na liście osób, które przebyły trasę TRInO.